Yttrande över promemorian Användning av drönare för att söka efter vildsvin vid jakt samt utökade möjligheter till skyddsjakt efter vildsvin (dnr LI2024/01211)

Sammanfattning

Länsstyrelsen i Stockholms län avstyrker promemorians förslag.

Länsstyrelsen delar promemorians syn på behovet av att minska de samhällsekonomiska kostnaderna som vildsvin orsakar. Däremot anser Länsstyrelsen att man i nuläget bör avvakta att införa ytterligare hjälpmedel eller utökade möjligheter till skyddsjakt på vildsvin. Populationsutvecklingen de senaste åren, sedan ytterligare jaktmedel blev tillåtna, visar att vildsvinspopulationen har minskat och att viltskadorna orsakade av vildsvin nästan har halverats, enligt Jordbruksverkets rapport om viltskador i lantbruksgrödor.

Användning av drönare för vildsvinsjakt bedömer Länsstyrelsen är ineffektivt samt har teknologiska utmaningar. Förslaget att tillåta jakt inom 200 meter från skadad mark kan leda till negativa konsekvenser för jaktetiken. Genom att bedriva skyddsjakt enligt förslaget i områden där vildsvinen inte gör någon skada, riskerar dessutom att orsaka fler problem än de skador man försöker förhindra.

Synpunkter

Avsnitt 2 Den stora vildsvinsstammen orsakar skador

I detta avsnitt hänvisas till Trafikverkets uppskattning att kostnaden för viltolyckor i trafiken orsakade av vildsvin uppgår

till 5 miljarder för 2018. Denna kostnad avser emellertid inte bara vildsvin, utan samtliga arter och viltolyckor i landet.

Avsnitt 4 Drönare ska få användas vid jakt efter vildsvin

I Jordbruksverkets rapport, Viltskador i lantbruksgrödor 2023, framgår att skador på spannmål orsakade av vildsvin har minskat med 44 procent jämfört med 2020. Det har under samma period skett en kraftig minskning av vildsvinsstammen. I dagsläget görs en uppskattning av antalet vildsvin med hjälp av avskjutningsstatistik, inlämnade trikinprover och statistik över viltolyckor. Dessa tre faktorer tyder på en minskning av vildsvinsstammen med 20 till 30 procent mellan åren 2020 och 2023.

Naturvårdsverket belyser, i sin delredovisning av regeringsuppdraget om att ta fram en åtgärdsplan för effektiv vildsvinsförvaltning, att jakten med elektrooptiska riktmedel har visat sig ge högre jaktlig effektivitet jämfört med jakt bedriven på dygnet när konventionella sikten vanligen är användbara. Naturvårdsverkets slutsats i delredovisningen är att elektrooptiska riktmedel har varit huvudfaktorn bakom minskningen av vildsvinspopulationen. Dessa hjälpmedel har ökat jaktens effektivitet och minskningen av populationen sammanfaller i tid med att elektrooptik blev allmänt tillåtet och började användas i vildsvinsjakt

Detta tyder på att de nuvarande metoderna såsom elektrooptiska riktmedel och fällor, för att kontrollera vildsvinsstammen, redan är tillräckligt effektiva. Länsstyrelsen anser därför att man i nuläget bör avvakta införandet av ytterligare hjälpmedel.

Länsstyrelsen delar promemorians bedömning att den absoluta majoriteten av drönare som kommer att användas är modeller som inte kräver tillstånd från Transportstyrelsen. Länsstyrelsen bedömer att kravet på visuell kontakt och höjdbegränsningen innebär att jägaren kommer att behöva omlokalisera sig för att fortsätta sökandet och att sökandet därmed blir fragmenterat och mindre effektivt. Jägaren måste hålla sig inom ett begränsat område och flytta ofta för att täcka större ytor.

Länsstyrelsen ser härmed en risk att förflyttning mellan de olika sökområdena kommer att ske med hjälp av motordrivna

fordon. Det kommer därmed att behövas tydlig vägledning om att det inte är tillåtet att använda motordrivna fordon mellan sökområdena när drönare används i syfte att bedriva jakt på vildsvin

Vildsvin är nattaktiva djur som främst rör sig och besöker grödor under dygnets mörkare timmar. Länsstyrelsen bedömer att det kommer att vara utmanande att upptäcka och följa dem med drönare, särskilt eftersom det kommer krävas att drönaren är utrustad med termisk kamera. Det finns en osäkerhet kring hur mycket drönaren faktiskt kommer att underlätta jakten.

Tillgängligheten av effektiva metoder, redan minskade viltskador och en minskande vildsvinsstam samt att det kan ifrågasättas om användandet av drönare är effektivt, talar sammanfattningsvis för att noggranna överväganden bör göras innan drönare introduceras som en jaktmetod för vildsvin.

Avsnitt 5 Möjligheterna till skyddsjakt efter vildsvin på enskilds initiativ ska utökas

Länsstyrelsen anser att förslaget om att jakträttshavare ska få bedriva jakt på vildsvin inom ett avstånd av 200 meter från mark med jordbruksgrödor eller mark som används för yrkesmässig trädgårdsodling, i syfte att förhindra ytterligare skador, är problematiskt av flera skäl.

Enligt en studie från SLU påverkas vildsvinens rörelser och hur de använder sin omgivning mycket av landskapet och de lokala förhållandena. För att minska skador på grödor är det bäst att jaga vildsvin där de gör skada och låta dem vara ifred där vildsvinen känner sig trygga och inte gör skada. Om man jagar vildsvin i områden där de inte orsakar problem, till exempel nära jordbruksmark, kan de istället flytta sig till jordbruksmarken och skapa ännu större skador.

Länsstyrelsen vill betona att det är viktigt att använda flera olika metoder för att minska skador på grödor. För att verkligen skydda grödorna krävs både förebyggande åtgärder och noggrant riktad jakt. Det viktigaste är en strategisk förvaltning som grundar sig i en väl fungerande lokal samverkan mellan jägare, markägare, jordbrukare och andra intressenter.

Förväntad effekt av att tillåta ytterligare skyddsjakt ska även vägas mot risken av att orsaka viltet onödigt lidande. Exempelvis finns det en ökad risk att vuxna djur skjuts under tidsperioden från födsel till dess ungarna kan förväntas vara självständiga. Om suggor skjuts under sin huvudsakliga period för nedkomst, vilket bör undvikas, kan de moderlösa kultingarna eller unggrisarna orsaka ytterligare problem. Det är viktigt att beakta arternas biologiska förutsättningar och de konsekvenser jakten har för de jagade djuren. Det som är tillåtet enligt lagen påverkar uppfattningen om vad som är etiskt och då i längden den vedertagna jaktetiken.

Länsstyrelsen vill föreslå en förändring av jaktförordningens bilaga 4, punkt 2.2, där ordet "på" ändras till "vid". Denna justering skulle underlätta genomförandet av skyddsjakt i situationer med pågående skada eller där det finns en risk för skada. En sådan ändring skulle även skapa en bättre överensstämmelse med ett flertal regler som redan gäller för skyddsjakt vid jordbruksmark enligt jaktförordningens bilaga 4, se exempelvis punkterna 10, 11 och 17.

Beslut har fattats av vikarierande länsöverdirektör Claes Lindgren, med vilthandläggare Mikael Fransson som föredragande. I den slutliga handläggningen har också tillförordnad miljödirektör Anders Lindblom och avdelningschefen Helene Munkner deltagit.

Denna handling har godkänts digitalt och saknar därför namnunderskrifter.